

Imogen Kealey

ALLIBERAMENT

La increïble història d'una dona que va lluitar
per amor i que es va convertir en l'heroïna més fascinant
de la Segona Guerra Mundial

Columna

IMOGEN KEALEY
ALLIBERAMENT

Traducció d'Esther Roig

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
TÍTOL ORIGINAL: *LIBERATION*
PRIMERA EDICIÓ: AGOST DEL 2020
© IMOGEN KEALEY
© HELIOTROPE ENTERTAINMENT, 2019
PUBLICAT PER PRIMERA VEGADA EN ANGLÈS AL REGNE UNIT EL 2019
PER SPHERE, UN SEGELL DE LITTLE, BROWN BOOK GROUP, LONDRES
© DE LA TRADUCCIÓ: ESTHER ROIG, 2020
© DE LES IMATGES DE L'INTERIOR: VIKTORIJA REUTA / SHUTTERSTOCK
© DEL MAPA DE L'INTERIOR: ÀLVAR SALOM
© EDITORIAL PLANETA, S.A., 2020
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U., 2020
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2660-2
DIPÒSIT LEGAL: B. 7.094-2020
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

www.columnaedicions.cat

*Tots els personatges i esdeveniments d'aquesta novel·la,
excepte els que clarament són de domini públic, són ficticis,
i la semblança amb persones reals, vives o mortes, és pura coincidència.*

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

CAPÍTOL I

No havia estat bona idea. De fet, era molt mala idea. Quina merda.

La Nancy es va ajupir darrere de les restes d'una paret enderrocada, va tancar els ulls un moment i va respirar fondo. L'olor dels edificis en flames se li enganxava a la gola, el fum li coïa als ulls i, arraulida en aquell amagatall estret, els músculs se li començaven a enrampar. Sentia perfectament bé les veus de la patrulla alemanya que s'acostava.

—*Auf der linken Seite.* «Al cantó esquerre».

El dia abans, la paret que li servia d'amagatall formava part d'una casa, una llar. Una de les mil residències estretes d'aquell racó de Marsella, on els habitants menys respectables de la ciutat feia anys que es barallaven, estafaven i negociaven per sobreviure un dia més.

Estava refugiada en les restes d'una petita habitació ronyosa amb el seu segon millor abríc i les seves terceres millors sabates de taló. A sobre, li anaven estretes. El cel ras d'hivern era visible entre les restes del pis de dalt,

però aquella habitació només tenia una porta. S'havia equivocat estúpidament quan s'havia ficat allà per esquivar la patrulla alemanya. Els soldats es passejaven entre les runes mentre uns companys continuaven la feina de col·locar explosius més amunt de la pujada, per fer sortir els antics residents del Barri Vell dels seus caus. Anaven de casa en casa. I aquella era la següent. Des de posicions més elevades ressonaven explosions seques i apagades, i la remor d'obra que s'enderrocava, juntament amb l'espetec ocasional de trets.

—Nois, han trobat més rates —va dir una veu d'home més gran, segurament la de l'oficial.

—Però jo volia un ratolí —va contestar un dels homes, i tots van riure.

La major part dels amics rics de la Nancy no s'haurien acostat a aquella part de la ciutat ni de broma, abans de la guerra tampoc. Massa perillós. Massa diferent. En canvi, la Nancy, el primer dia que va arribar a Marsella, feia cinc anys, havia trobat el camí entre els carrers estrets i costeruts del Barri Vell i se n'havia enamorat, tant com dels pecadors, bevedors i jugadors que hi havia trobat. Li van encantar el color rabiós i desordenat i els contrastos, i s'hi va llançar de cap. Era especialista a anar a llocs on no hauria d'haver anat i allò li havia permès guanyar-se la vida com a periodista a França. Sabia que pel fet de ser australiana podia fer coses que la majoria de les franceses, tan pendents de la seva reputació, no gosarien fer mai. Des d'aleshores, la Nancy s'havia mogut sense por per aquells carrers i carrerons enrevessats, partint-se cigarrets amb els petits traficants i intercanviant paraulotes amb els caps d'aquests.

Fins i tot quan es va prometre amb un dels industrials més rics de la ciutat, la Nancy va continuar anant on li donava la gana. I no li havia passat mai res. Quan va esclatar la guerra i van començar a escassejar les provisions fins i tot als territoris de Vichy, la Nancy ja tenia una bona relació amb la meitat dels estraperlistes de la ciutat.

—No hi ha ningú, capità.

—Entesos, a la següent, nois.

Aleshores van arribar els nazis a la ciutat amb la seva violència horrible i despreocupada, i la ficció que quedava alguna part de França no ocupada es va fondre. Els nazis van decidir que la manera de tractar els provocadors, traficants i lladres del Barri Vell era cremar-los les cases fins als fonaments i disparar a qualsevol que intentés fugir-ne.

O sigui que, ajupida darrere la paret, amb la patrulla cada vegada més a prop, la Nancy havia de reconèixer, de mala gana, i encara que fos interiorment, que haver anat allà en una última missió, mentre les tropes de les SS escorcollaven entre la runa buscant supervivents i fugitius, havia estat mala idea. I anar-hi quan l'única persona que els sàdics amb botes militars realment volien trobar era el correu de la Resistència conegut com el Ratolí Blanc, que ajudava les persones a escapar-se. Quan tu, a més de ser la senyoreta Nancy Wake, periodista i princesa consentida de la *jet set* de Marsella, eres el Ratolí Blanc, la idea no és que no fos gens bona, és que era terrible.

Tampoc no és que hagués pogut triar. Totes les missions que empenia eren importants, però aquella era

vital i s'havia de fer aquell dia, encara que els alemanys estiguessin fent miques el món al seu voltant. Havia sortit decidida de la vil·la on vivia amb l'Henri. Va passar d'amagat pel costat de les patrulles, va localitzar el seu contacte, va forçar el malparit murri i desconfiat a mantenir la seva paraula i va aconseguir el que havia anat a buscar. El paquet estava segur sota la seva aixella, embolicat amb un paper d'un diari de Vichy ple de mentides nazis. Li havia costat mil francs i els valia... posat que aconseguís tornar viva.

Havia de sortir d'allà. De seguida. Si la detenien i la interrogaven, era impossible que arribés a temps a la cita següent, encara que s'empassessin la comèdia de «Però què diu ara, oficial? M'he equivocat en una cruïlla quan tornava del centre de bellesa. Quina patxoca que fa amb aquest uniforme. Com deu presumir la seva mare amb vostè». Els últims dos anys havia travessat molts controls flirtejant i picant l'ullet, amb una mica de pintallavis i comunicacions secretes i peces de ràdio per a la Resistència cosides al folre de la bossa de mà, o lligades amb cinta a la part interior de la cuixa. El cas és que havia d'arribar a temps a aquella cita, per força.

Ja hi havia dos homes de la patrulla al passadís. Merda, merda. Si els aconseguia fer sortir al carrer una altra vegada podia provar de fugir per la part de darrere de la finca. O això o obrir-se camí disparant.

Va ficar la mà a la bossa, en va treure el revòlver i es va llepar els llavis. No hi havia temps per pensar-hi gaire. S'havia de fer i prou. Va aixecar el cap i va mirar per sobre el marc esmicolat de la finestra a dreta i esquerra del carrer. La casa de davant i en direcció est encara

tenia parts de la primera planta senceres. Algú havia fet curt de TNT. La Nancy podia veure una taula, amb un gerro col·locat al mig, en una habitació que ja no tenia ni parets ni sostre. L'única rosa dins del gerro es bellugava amb la brisa provocada pels corrents xucladors del foc. Excel·lent.

La Nancy va obrir el cilindre del revòlver, en va buidar les bales sobre el palmell de la mà i les va llançar amb força cap a l'altre costat del carrer estret. Un dels soldats de fora es va girar de cop amb el front arrugat, pressentint el moviment. La Nancy es va arrambar a la paret i va aguantar la respiració. Un. Dos. Es va sentir un esclafit sobtat quan el foc va entrar en contacte amb la primera bala, després un altre.

—Dispareu!

Els dos soldats del passadís es van girar cap al carrer i van començar a disparar contra l'edifici en flames. La Nancy va sentir l'olor de cordita de la seva roba mentre sortia dissimuladament de l'habitació i corria cap a la part de darrere de la casa. La patrulla encara disparava contra fantasmes. La noia va obrir la porta de darrere, va córrer pel pati estret i ple de runa, i es va endinsar en un laberint de carrerons sense nom fins que va arribar a la pau relativa de la Rue du Bon Pasteur. Buida. Va baixar corrent amb una sensació de victòria, el paquet encara sota l'aixella i una mà enguantada mantenint l'elegant barret de palla al cap. Esforçant-se per no riure, va entrar patinant a la plaça com un nen que derrapés amb una bicicleta.

Per anar a parar a mans d'una altra patrulla. O gairebé. Estaven d'esquena a ella. La Nancy es va amagar

ràpidament darrere la paret més propera i va anar pujant a poc a poc. Des d'una finestra alta d'una casa de davant, un gat que l'observava va pestanyejar.

La Nancy el va mirar i es va posar un dit davant dels llavis, esperant que l'animal no distingís des d'aquella distància que ella era més amant dels gossos. A mig metre a l'est va veure l'ombra d'una obertura al carrer desert i desolat. Un passatge, tot just prou ample per encabir-s'hi i tot enfangat amb ves a saber quina brutícia.

Hi va entrar de costat, intentant que l'abric no toqués la paret, que semblava sospitosament grisa. Com les llambordes de terra. I la ferum! Ni els desguassos del mercat del peix en ple estiu feien tanta pudor. Va respirar per la boca, eixordada pel batec del cor. Esperava que la minyona fos capaç de netejar les sabates. Per molt estretes que li anessin, no volia llençar-les. Tornava a sentir les veus de la patrulla. Havien atrapat un pobre infeliç, i els sentia com li cridaven i les respostes d'ell en veu més baixa. Semblava desesperat, espantat.

—No deixis que vegin que tens por, company —va xiuxiuejar entre dents—. Encara els excita més.

—De genolls!

Mal presagi. La Nancy va mirar cap a l'estreta franja de cel blau de dalt i va resar. No creia en Déu, però potser aquell francès sí, o l'alemany amb la pistola. Quantes persones hi devia haver amagades a les cases del voltant, escoltant, però massa espantades per fer res? Potser també resaven. Potser serviria per a alguna cosa. Potser no.

Va sentir el clic del mecanisme d'un rifle que es desbloquejava, després un crit i uns peus que corrien turó avall cap al lloc on ella estava amagada. L'idiota

intentava fugir. El so del tret va ressonar per les altes parets. Va sentir l'esbufec gutural, molt a prop, quan la bala va encertar el blanc, i va girar el cap a temps de veure caure el noi, amb els braços estirats endavant, paral·lels al seu amagatall enmig del costerut carrer empedrat. La cara de l'home estava girada cap a ella. Déu meu, només era un nano. Divuit anys com a màxim. El va mirar i li va semblar que la veia. Tenia la pell llisa de color olivaci dels nens nascuts sota el sol de Marsella, els ulls marrons foscos, els pòmuls alts. Portava la camisa sense coll típica dels treballadors de la zona, prima de tantes rentades però impecablement blanca gràcies a la dedicació d'una mare incondicional. Pobra, la seva mare. On devia ser? La sang començava a escampar-se per sota el pit del noi, i a regalimar per la baixada entre les pedres arrodonides. El noi movia els llavis, com si intentés comunicar-li un secret en veu baixa. Llavors les botes d'un soldat alemany van tancar-li la visió de la cara del noi. L'home va cridar alguna cosa en direcció a la plaça que la Nancy no va entendre. Una resposta breu.

El soldat es va despenjar el rifle de l'espatlla, va desbloquejar-ne el mecanisme i el va aixecar. Va fer mig pas enrere i la Nancy va tornar a veure la cara del noi. El món es va reduir a aquell tros de carrer empedrat, la paret groga de guix de davant resplendint amb la claror del sol, el moviment dels llavis del noi moribund. Crac! Sang i bocins de cervell van brollar com una font sobre el carrer. El cos del noi es va sacsejar i de seguida es va immobilitzar, i la llum dels ulls se li va extingir del tot, de sobte.

La Nancy va sentir una foguerada de ràbia. Fills de puta salvatges i assassins! Va ficar la mà a la bossa i va tancar-la sobre el revòlver abans de recordar amb amargor que no tenia bales.

—Ecs —va fer el soldat, fluixet, eixugant-se una taca de sang de la vora de la jaqueta. S'havia situat massa a prop. La pròxima vegada ho tindria en compte.

Va mirar cap a la finestra on abans hi havia el gat, després a dreta i esquerra del carrer. La Nancy no tenia sortida. Un moment més i la veuria, i ella no hi podria fer res, i si no el podia matar, se n'hauria de sortir amb explicacions. Va començar a preparar excuses i afalacs. Havia de fer el paper de noia indefensa? O potser el de mestressa de casa francesa indignada, que intimida fins i tot les SS parlant de la riquesa del marit, dels seus amics ben situats? Atacar podia ser la millor arma de defensa. Poder-li fer quatre crits seria un plaer, encara que al final ell l'acabés matant.

Un altre crit des de la plaça i el soldat es va girar. Va baixar el carrer, penjant-se el rifle a l'espatlla, i va deixar el Ratolí Blanc, tremolant de ràbia, al seu amagatall.

Havia d'esperar, i per això va comptar fins a cinquanta mentre mirava la cara del noi mort. Un. Hitler parlant a Berlín, la Nancy dreta amb un grupet de periodistes, sense entendre les paraules, però sentint l'entusiasme embogit i desagradable de la multitud. Havia fet una ullada als seus amics, tots corresponsals estrangers establerts a París, com ella, tots a Alemanya com ella per veure personalment quina en portava de cap aquell homenet estrany. Tots ells eren més grans i molt més experimentats que ella, però tots semblaven tan

espantats i fastiguejats com ella. Dos. Viena, gàngsters amb camises marrons de l'Sturmabteilung, trencant aparadors de botigues de jueus, traient-ne els amos al carrer agafats pels cabells i apallissant-los davant dels veïns; els veïns mirant cap a una altra banda; els veïns rient i aplaudint. Tres. Polònia envaïda, la declaració de guerra i els mesos d'espera que van seguir. Quatre. La caiguda de França i ella entaforant refugiats a la seva ambulància. Cinc. Soldats alemanys disparant amb metralladores contra dones i nens que fugien. Sis. L'Henri tornant de la seva estada al front amb el cor destrossat i humiliat per la rapidesa de la derrota de França. Set. El dia que va caure París.

Les imatges arribaven en una processó ordenada. La Nancy va tancar els punys. Aquell dia havia jurat a Viena que, si mai tenia la possibilitat de fer mal als nazis, l'aprofitaria, i tot el que havia experimentat fins aleshores només havia fet que refermar aquesta convicció. Va alimentar l'odi que sentia per ells. Fruïa amb cada petita victòria. Creia que Hitler era boig, i que esclafar-lo contra la gran roca que era Rússia seria el seu final. Faria tot el que pogués per portar a l'esfondrament el seu règim d'odi i maldat, com més aviat millor. Sabia que hauria hagut de tenir por, estar callada, no complicar-se la vida i esperar fins que Hitler i el seu seguici fètid s'esfondressin, però estava massa enrabiada per tenir por, i no era capaç d'estar-se callada.

Cinquanta. Aquest noi. Aquest nano, atrapat en l'ocupació i la destrucció del Barri Vell de Marsella, assassinat com si res per un invasor amb un rifle. La llum que li fugia dels ulls. La Nancy va tornar a sortir

al carrer i va baixar cap al mercat sense mirar el cadàver. No l'oblidaria mai. Va obrir el cademat de la bicicleta lligada a la barana de la font i, després de deixar el paquet al cistell, va pedalar fora del barri.

Quan va arribar al litoral, amb el Mediterrani centellejant com una joia sota el cel fred d'hivern, es va treure un guant, es va inclinar i va passar una ungla perfectament esmaltada per la vora de l'embolcall de paper de diari; el va estripar amb la precisió d'un ganivet. Al paquet hi havia una ampolla de Krug 1928: el xampany i la collita que l'Henri havia demanat la nit que es van conèixer a Canes. La Nancy va girar el paquet perquè no es veiés l'estrip i va pedalar amb la bicicleta cap a la part elegant de la ciutat, on ella i l'Henri vivien des que havia esclatat la guerra. L'impacte d'haver vist morir el noi començava a afluir. Va aixecar la cara al sol i va deixar que la brisa li refresqués la pell. Maleïts alemanys. Tenint en compte que era el Ratólí Blanc, pel qual els alemanys havien ofert una recompensa de cent mil francs, alguna cosa devia estar fent bé. Un centenar d'ampolles de xampany excel·lent del mercat negre. Brindaria per això, però ara se n'anava cap a casa a vestir-se per al seu casament.